

Mere protiv diskriminacije žena u oblastima rada i zapošljavanja

17.12.2020.

IVAN SEKULOVIĆ

Plan prezentacije

---

1. Rodna ravnopravnost u pristupanju EU
2. Strategije u domenu ekonomske politike
3. Strategije u domenu socijalne politike
4. Strategije u domenu osnovnih prava
5. Zaključci
6. Preporuke

1. Rodna ravnopravnost u pristupanju EU

- **Ugovor o EU:** čl. 2 i 3 – jednakost između žena i muškaraca;
- **Povelja o osnovnim pravima EU:** čl. 21 – zabrana diskriminacije na osnovu pola;
- **Ugovor o funkcionisanju EU:** nadležnost EU za borbu protiv diskriminacije na osnovu pola i jednakosti između žena i muškaraca u pogledu tržišta rada i uslova rada i obaveza država članica da primenjuju načelo jednake zarade za radnice i radnike za jednak rad ili rad jednake vrednosti;
- Nekoliko **direktiva** značajnih za borbu protiv diskriminacije žena u oblastima rada i zapošljavanja;
- **Strategija za rodnu ravnopravnost EU za period 2020-2025.:** smanjenje rodnog jaza kada je reč o tržištu rada, zaradama, penzijama i pružanju nege.

1. Rodna ravnopravnost u pristupanju EU (nast.)

- **Strategija proširenja EU (2019):** na Zapadnom Balkanu su potrebni veći naponi za obezbeđivanje rodne ravnopravnosti i prevenciju i borbu protiv diskriminacije i nasilja nad ženama;
- **Akcioni plan za Poglavlje 19 – Socijalna politika i zapošljavanje (2020):** usvajanje zakona o rodnoj ravnopravnosti do četvrtog kvartala 2020. godine;
- **Akcioni plan za Poglavlje 23 – Pravosuđe i osnovna prava (2020):** dopuna antidiskriminacione strategije merama za podsticanje rodne ravnopravnosti, usvajanje zakona o rodnoj ravnopravnosti potpuno usklađenog sa pravom EU, razvoj novog strateškog okvira u oblasti rodne ravnopravnosti i jačanje kapaciteta jedinica za rodnu ravnopravnost kroz obuku službenika.

2. Strategije u domenu ekonomske politike

- Analizirano je **osam relevantnih strateških dokumenata**: Program ekonomskih reformi (ERP), Nacionalni program za suzbijanje sive ekonomije, Strategija za podršku razvoja MSP, preduzetništva i konkurentnosti, Strategija i politika razvoja industrije, Strategija razvoja trgovine, Strategija razvoja turizma, Strategija razvoja industrije informacionih tehnologija i Strategija poljoprivrede i ruralnog razvoja;
- Vrlo loša analiza uticaja strukturnih reformi u okviru **ERP-a** na rodnu ravnopravnost, uprkos smernicama EK;
- Nepostojeći rodni aspekt kod **programa za suzbijanje sive ekonomije, strategije razvoja turizma i strategije razvoja IT**

2. Strategije u domenu ekonomske politike (nast.)

- Nedovoljno razvijen rodni aspekt kod **strategije razvoja industrije** (AP sadrži ciljeve i mere, ali strategija ne), **strategije razvoja trgovine** (AP ne sadrži nijednu meru i aktivnost, iako sama strategija sadrži mere poput razvoja ženskog preduzetništva), **strategije razvoja poljoprivrede i ruralnog razvoja** (uprkos cilju afirmacije preduzetništva žena, ne predviđaju se mere i aktivnosti);
- Razvijen rodni aspekt **strategije za MSP i preduzetništvo** (npr. podrška ženskom preduzetništvu), ali nema izveštaja o njegovoj primeni, a nezavisni podaci pokazuju loše stanje.

3. Strategije u domenu socijalne politike

- Analizirano je **pet relevantnih strateških dokumenata**: Program reformi politike zapošljavanja i socijalne politike (ESRP), Nacionalna strategija zapošljavanja, Strategija bezbednosti i zdravlja na radu, Strategija razvoja obrazovanja i Strategija podsticanja rađanja;
- Nedovoljno razvijen rodni aspekt **ESRP-a** (sadrži uopštene mere za zapošljavanje žena; pored toga, izveštaji o primeni ne sadrže odgovarajuće podatke o tim merama) i strategije razvoja obrazovanja (rodni aspekt postoji samo na nivou analize stanja);
- Nepostojeći rodni aspekt kod **strategije bezbednosti i zdravlja na radu**;

3. Strategije u domenu socijalne politike (nast.)

- Razvijen rodni aspekt **strategije zapošljavanja** na nivou pojedinačnog cilja, mera i pokazatelja (ali to nije slučaj sa pratećim akcionim planovima; primer je dobre prakse u pogledu izveštavanja) i **strategije podsticanja rađanja** (uključujući i analizu stanja, ciljeva i mera), međutim, njena primena je loša.

4. Strategije u domenu osnovnih prava

- Analizirane su Nacionalna strategija za rodnu ravnopravnost za period od 2016-2020. i Strategija za socijalno uključivanje Roma i Romkinja u Republici Srbiji 2016-2025.;
- **Strategija za rodnu ravnopravnost** prepoznaje diskriminaciju žena u oblasti rada i zapošljavanja kod analize stanja, ciljeva i mera; izveštaji o primeni nisu javno dostupni, a primena je slaba: do 2016. ispunjeno je 14% aktivnosti iz AP-a; do 2017. dostignut je nivo od 16% ispunjenosti, a do 2018. – 23,2%; AP za period 2019-2020. nije usvojen;
- **Strategija za socijalno uključivanje Roma i Romkinja** sadrži razvijen rodni aspekt i mere za borbu protiv diskriminacije žena u oblastima rada i zapošljavanja; međutim, primena je loša i novi AP nije usvojen.

5. Zaključci

- **Izuzetno mali napredak** Republike Srbije u pregovaračkim poglavljima ključnim za borbu protiv diskriminacije žena u oblastima rada i zapošljavanja;
- **Neusklađene javne politike** sa zahtevima iz međunarodnih i evropskih standarda;
- **Nepotpun, neažuriran i teško primenljiv** strateški okvir;
- **Nerazvijen rodni aspekt** strateških dokumenata i izostanak adekvatnih mera;
- **Nepouzđano i nekvalitetno izveštavanje** o primeni strateškog okvira i neusklađeno sa zakonskim odredbama;
- **Nedelotvorno i neefikasno sprovođenje** strateškog okvira.

6. Preporuke

- **Ispuniti obaveze iz akcionih planova** za pregovaračka poglavlja 23 i 19;
- **Usvojiti nove dokumente** javnih politika za borbu protiv diskriminacije žena u oblastima rada i zapošljavanja;
- **Razviti rodni aspekt** dokumenata javnih politika i adekvatne mere, pružanjem stručne podrške ovlašćenim predlagačima;
- **Pripremiti i usvojiti izveštaje o sprovođenju** dokumenata javnih politika i učiniti ih dostupnim javnosti;
- **Proceniti delotvornost i efikasnost** mera javnih politika za borbu protiv diskriminacije žena u oblastima rada i zapošljavanja;
- **Pripremiti sveobuhvatni program** za upravljanje posledicama ekonomskom i društvenom krizom izazvanom epidemijom zarazne bolesti COVID-19, sa fokusom na najranjivije kategorije žena na tržištu rada.

Korisni linkovi

Strategija za rodnu ravnopravnost EU: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52020DC0152>

Akcioni plan za Poglavlje 23:

<https://www.mpravde.gov.rs/files/Revidirani%20AP23%202207.pdf>

Akcioni plan za Poglavlje 19:

<https://www.minrzs.gov.rs/sr/dokumenti/ostalo/akcioni-plan-za-poglavlje-19-socijalna-politika-i-zaposljavanje>

Program ekonomskih reformi: <https://www.mfin.gov.rs/wp-content/uploads/2019/11/ERP-2020-2022-srp.pdf>

Program reformi politike zapošljavanja i socijalne politike:

<http://socijalnoukljucivanje.gov.rs/wp-content/uploads/2016/06/SIPRU-ESRP-2016-Srpski.pdf>

Nacionalna strategija za rodnu ravnopravnost: [https://www.pravno-](https://www.pravno-informacioni-)

[sistem.rs/SlGlasnikPortal/eli/rep/sgrs/vlada/strategija/2016/4/1/reg](https://www.pravno-informacioni-sistem.rs/SlGlasnikPortal/eli/rep/sgrs/vlada/strategija/2016/4/1/reg)

Hvala na pažnji!

Ivan Sekulović

Savetnik za javne politike

Fondacija Centar za demokratiju

E-mail: ivan.sekulovic@centaronline.org